

ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Яковенко Олена Ігорівна, гр. 31-3

Науковий керівник: викладач

землепорядних дисциплін

Малимон С.С.

Рівненський державний аграрний коледж

Рівненська область розташована в північно - західній частині України на території трьох природних зон - Лісостепу, Полісся та Малого Полісся. Її площа – 20051 км², що становить 3,1 % від загальної території України.

Ріки області належать до басейну Прип'яті і живляться в основному за рахунок талих снігових вод, у меншій мірі - ґрунтових вод та атмосферних опадів. Найбільші з них - Горинь, Стир та притока Горині - Случ.

Найбільші серед озер - Нобель (4,7 км²) та Біле (4,5 км²). Нобель розташоване в заплаві Прип'яті, його максимальна глибина 11,3 м. Є також значна кількість озер у заплавах річок Горині, Стиру, Веселухи.

У структурі сільськогосподарських угідь на рілля припадає - 32,8 %, перелоги - 0,2 %, сіножаті і пасовища - 12,9 %, багаторічні насадження - 0,6 %.

Внаслідок проведення додаткового обстеження площ орних земель, природних кормових угідь, недержавних сільгосп підприємств, фермерських господарств було виявлено малопродуктивні землі, які переведено із одного виду угідь в інший. Площі орних земель збільшилися на 0,5 тис. га, кормових угідь зменшилися на 1,1 тис. га, перелоги зменшилися на 0,2 тис. га.

Площа лісових земель збільшилась на 0,8 тис. га в результаті уточнення площ при проведенні лісовпорядкування в державних лісгосподарських підприємствах області.

Земельний фонд Рівненської області станом на 01.03.2015 року складає 2005,1 тис. га, з них 934,6 тис. га (46,6%) займають сільськогосподарські угіддя, що свідчить про високий рівень сільськогосподарської освоєності земель.

До складу агропромислового комплексу області входять 340 приватних сільськогосподарських формувань в тому числі 4 державних сільськогосподарських підприємств. Крім того, функціонує 558 фермерських господарств та понад 200 тис. особистих селянських господарств.

Сільське господарство області складає майже четвертину її валового внутрішнього продукту, забезпечує сировиною переробну промисловість, створюючи основу експортного потенціалу.

Рівненщина має значний виробничий потенціал. Пріоритетними напрямками розвитку аграрного сектору економіки області є виробництво: зерна, цукрових буряків, картоплі, овочів, молока та м'яса.

У південній частині області найбільш поширені ґрунти - темно-сірі лісові та чорноземи опідзолені, у північній частині - дерново-підзолисті та дернові ґрунти.

Геологічну будову території області визначає її положення у межах занурення південно-західного краю Східноєвропейської платформи. Від сходу межі області простежується близьке залягання і виходи на поверхню кристалічних порід Українського щита. Крайня північно-західна частина лежить у межах Ратнівського горсту, вивпненого відкладами крейдового віку. Переважна частина області пов'язана із Волино-Подільською монокліналлю.

У південно-східній частині області і на територіях, прилеглих до виходів кристалічного фундаменту, залягають неогенові вапняки, пісковики, піски. Для антропогенного покриву характерні алювіальні моренні відклади у долині Прип'яті, водно-льодовикові поля у центральній частині і лесоподібні породи на Півдні області.

Область відзначається рівнинною поверхнею, пересічна висота якої 184 м. В орографічному відношенні Рівненську область поділяють на дві частини. Більша північна її частина, лежить у межах Поліської низовини. Її поверхня - низовинні, плоско хвилясті акумулятивні рівнини з широкими терасованими долинами річок, розділеними невиразними, іноді заболоченими вододілами з еоловими, гляціальними або денудаційними формами. Південна частина

області розташована в межах Волинської височини, являє собою підвищену, хвилясту лесову рівнину, розчленовану густою мережею річок на окремі плато, а також балками та ярами. На крайньому Південному Заході - рівнина Малого Полісся. Корисні копалини - торф (за запасами посідає 1-е місце в Україні; розвідано більше 300 родовищ, у тому числі 135 родовищ - площею понад 1 тис. га - Кременне, Коза-Березина, Морочне) та мінеральне будівельні матеріали. Численні родовища гранітів, гранодіоритів пов'язані з Українським щитом. Особливо відомі ясно-рожеві та сірі граніти (Рокитнівський, Березнівський, Корецький та інші райони). В області є значні запаси базальту (Костопільський, Володимирецький райони), а також каолінів (Рокитнівський, Корецький райони). У західній частині Рівненської області, де кристалічні породи занурюються на велику глибину, переважають ліс, глини, крейда, пісковики тощо. У південній частині - поклади лісоподібних суглинків, гончарних глин, крейди, вапняків, пісковиків. Піски поширені повсюдно, особливо на Півночі. З корисних копалин, які не мають промислового значення, - мідь, болотні залізні руди, вугілля, бурштин. Джерела мінеральних вод типу миргородської та трускавецької.

У структурі земель за формою впливу на природне середовище найбільше значення в області мають сільськогосподарські угіддя – 46,7% від загальної площі, землі під промисловою забудовою – 0,4%, землі природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного призначення – 7,8%.

А розподіл земель за їх власниками і землекористувачами зазнав змін в першу чергу через розпаювання земель колективних сільськогосподарських підприємств, запровадження нових форм організації сільськогосподарського виробництва.

Так, зменшилась частка власності чи землекористування землями в порівнянні з 2000 р. з 38,5% до 30,4% сільськогосподарських підприємств і збільшилась у громадян — відповідно з 17,1% до 20,7%. Збільшилась на 0,1 тис. га площа земель підприємств і установ оздоровчого та рекреаційного призначення. Суттєво збільшились площі земель запасу, що не надані у

власність та постійне користування в межах населених пунктів — 3152,8 тис. га в 2000 р. (7,6%) до 343,4 тис. га у 2001 р. (12,1%) див. табл. 2.3.2.

Одним із найважливіших показників родючості є забезпеченість ґрунту гумусом. В цілому по області середньозважений показник забезпеченості гумусом складає 2,17%. Найбільш низьку забезпеченість гумусом мають ґрунти Поліської зони: це ґрунти Березнівського району - 1,79%, Дубровицького - 1,79%, Зарічненського - 1,80% . Деяко вищі показники мають ґрунти лісостепової зони: Здолбунівського району – 2,56%, Радивилівського - 2,50%, Млинівського району – 2,41% .

В зв'язку з недостатньою кількістю внесення органічних добрив за останні роки помічено тенденцію до зменшення вмісту гумусу на 0,07%. Зниження вмісту гумусу спостерігається в Гощанському, Рівненському, Здолбунівському, Млинівському, Зарічненському, Дубенському районах .

В минулому році в господарствах області було внесено 968 тис. т органічних добрив, що складає на 1 га лише 2,4 т. Це навіть менше попередніх років (в 1999 р. - 3,2 т/га, в 2000 р. – 2,5 т/га). В той же час для забезпечення бездефіцитного балансу гумусу необхідно вносити на 1 га ріллі: в зоні полісся не менше 14-16 т, в зоні лісостепу – 12-14 т.

Список використаної літератури:

1. Малимон С.С. Основи екології. – Вінниця: Нова книга, 2009. – 240 с.
2. Доповідь про стан навколишнього середовища в Рівненській області «Довкілля Рівненщини» у 2013 р. / за ред.. Колодича П.Д., Горковлюка О.М. – Рівне, 2007, - 216 с.